

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm XVII. Dilecti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

lis & castris Bononiensi ecclesiæ pleno jure competebat, & in cuius quasi possessione existeret potestas & communitas Bononiensis per violentiam vsurpare præsumperit, cum autem iniustum sit, ut quæ à fidelibus pro peccatorum suorum remedio Ecclesiæ relicta, vel alijs iustis titulis acquisita sunt, vsibus alijs applicentur, idem consentaneum est, ut inuasores harum rerum tanquam sacrilegi anathemati subijciantur vsque ad satisfactionem congruam; quamobrem mandat Papa Canonico cuidam, si rem ita esse cognouerit, ut præmissa monitione per ecclesiasticam censuram Bononienses ab eiusmodi violentijs cessare, & de præteritis daninis satisfacere compellat.

SUMMARIUM.

1. *Quæ ecclesiis, vel monasteriis donata sunt, censeri debent collata pro salute animæ, ut inter causas piæ referantur.*

2. *Sacrilegi censendi sunt non tantum, qui Ecclesiam bonis aut iuribus suis spoliant, possessiones ei auferentes, sed etiam qui possessionem bonorum aut iurium inuadunt & perturbant.*

3. *Fures, raptores, aut inuasores bonorum ecclesiasticorum non sunt ipso iure excommunicati, sed excommunicandi, nisi desinant & satisfaciant.*

Qui autem ecclesias cum effractione spoliant, ipso facto excommunicati esse videntur.

NOTANDVM I. Quæ Ecclesijs vel Monasteriis donata sunt, censeri debent collata pro salute animæ, ut inter causas piæ referantur. Ita Imola & Abbas hic n. 2. & habetur in c. 3. causa 12. q. 3.

NOTANDVM II. Non tantum qui Ecclesiam bonis aut iuribus suis spoliant, possessionem ei auferentes, sacrilegi censeri debent, sed etiam qui possessionem bonorum aut iurium inuadunt, & perturbant: ita sumitur ex hoc c. nam Ecclesia Bononiensis manebat in possessione, consequenter non agebat interdictio vnde vi, ad possessionem recuperandam, sed interdictio uti possi-

detis, ad possessionem pacificè & indemniter retinendam; petebat enim, ut potestas Bononiensis compellatur cessare à violentijs, seu inuasionibus iniustis &c. Ita notauit Innocent. hic, & ait, quod fortasse senatores subditos Ecclesiæ citarint ad suum tribunal, & quia comparere volebant, executio latæ sententiæ in bonis eorum facta fuerit per secularem potestatem. Hoc censeri debet crimen sacrilegij, quia iurisdicctio Ecclesiæ donata, aut quocumque iusto titulo ipsa acquisita perinde sacra censetur, sicuti res corporales, v.g. prædia Ecclesiæ; quemadmodum itaque is, qui prædium Ecclesiæ armis inuadit, tanquam sacrilegus iure canonico damnatur, ita etiam, qui Ecclesiæ iurisdictionem temporalem violenter inuadit, aut sibi vsurpare attentat. Vide quæ dixi lib. 4. Th. mor. tr. 10. c. 7. n. 14.

NOTANDVM III. Fures, raptores aut inuasores Bonorum ecclesiasticorum non sunt ipso iure excommunicati, sed excommunicandi, nisi desinant & satisfaciant: Veruntamen qui Ecclesias cum effractione spoliant, ipso facto excommunicati esse videntur. c. conquesti, 22. de sententia excommunicati. Ita Imola hic n. 5. & dixi lib. 4. Th. mor. tr. 9. c. 7. n. 19.

CAPITVLVM XVII.

Dilecti.

PARAPHRASIS.

Duo ciues Romani literas impetrarunt à Gregorio IX. ad Abbatem Parisiensem contra Rabanum Episcopum Dalmensem propter summam pecuniæ illis debitam. Eo mortuo Abbas vigore rescripti citauit successoré Episcopum: is excepit, Anglos à Sede Apostolica habere priuilegium, ne citra mare conueniri possint; quamobrem Abbas in causa progredi intermisit. Respondet hic Gregorius IX. exceptionem hanc non subsistere, quia tametsi ponamus priuilegium tale haberi, tamen non prodesset ijs, qui se certo

I 3 loco

loco responsuros aut soluturos aduersarijs promiserunt; cum tales conueniri possint, tum in loco domicilij, tum in loco, ubi soluere promiserunt. Quare mandat Episcopo Dulmensi, vt dictis ciuibus satisfaciatur, tum quoad pecuniam debitam, tum quoad æstimationem expensarum & damnorum, reiectis vsuris; alioquin mandatur Abbati, vt non obstante illo priuilegio in causa sibi commissa iuxta priores literas procedat.

S V M M A R I V M.

1. *Post rescriptum impetratum contra Prælatum in causa Ecclesie sue, illo mortuo vel deposito successor conueniri potest.*
2. *Conueniri quis potest, ubi se soluturum promisit.*
3. *Priuilegium Apostolicum, vt aliquis per rescriptum papale non possit extra diœcesin, vel ultra mare trahi, intelligendum est iuxta materiam subiectam, & ordinariè; Secus est, si in alio loco contraxit, aut quasi contraxit, seu deliquit; tunc enim ex speciali causa sibi sortitur forum, cui per generale priuilegium non derogatur.*
4. *Qui conueniri potest ratione domicilij vel contractus, aut debiti coram Ordinario, super eadem causa conueniri potest coram delegato.*
5. *Qui in certo loco solutionem debiti promisit, si id non faciat, tenetur de expensis damnis ex causa factis.*

NOTANDVM I. Per rescriptum impetratum contra Prælatum in causa Ecclesie sue, quia v. g. in eius vtilitatem mutuum acceperat, illo mortuo, vel deposito conueniri potest successor; nec refert, quod in rescripto proprium nomen Prælati expressum fuerit, si causa non personæ, sed Ecclesie erat, vt docui c. quoniam. 14. not. 2. de offic. delegati.

NOTANDVM II. In loco, ubi quis soluturum se promisit, conueniri potest ratione contractus, quia veluti contraxisse vnusquisque in eo loco intelligitur, in quo vt sol-

ueret, se obligauit. l. 21. ff. de oblig. quare in actoris optione est, num debitorem in loco domicilij sui, an in loco destinatæ solutionis conuenire malit, vt hîc dicitur, & in l. 3. §. ult. de iudicijs.

NOTANDVM III. Priuilegium Apostolicum, vt aliquis per literas seu rescriptum papale trahi non possit extra diœcesin, vel ultra mare, intelligi debet iuxta materiam subiectam, & ordinariè; secus autem est, si in alio loco contraxit, aut quasi contraxit, vel deliquit; tunc enim ex speciali causa forum acquirit, cui per generale priuilegium derogatum nõ censetur. Accedit, quod priuilegium, quatenus tendit in alterius, videl. actoris præiudicium, strictam interpretationem meretur; iuxta doctrinam Innocentij, priuilegium latè interpretandum esse, quatenus agitur de iure concedentis; strictè autem, quatenus agitur de iuribus aliorum, quibus præiudicatur.

NOTANDVM IV. Quicumque clericus seu ratione domicilij, seu ratione contractus aut delicti conueniri potest coram Ordinario, videl. Episcopo loci, is etiam conueniri potest coram delegato Papæ super eâ causâ. Ita Innoc. hîc. n. 3.

NOTANDVM V. Qui in certo loco soluere promisit, si id non faciat, satisfacere debet de expensis & damnis eâ de causa factis. Ita docent DD. in l. 2. ff. de eo, quod certo loco. Et hoc Iudex arbitrari debet, petente actore, quanti eius interfit, solutionem in loco constituto factam non esse, dummodo debitor in culpa aliqua fuerit, vt ibi Gl. monet ver. arbitratoria actio.

CAPITVLVM XVIII.
Significasti.

PARAPHRASIS.

Clericus petente mercatore obligauerat se ipsi, nisi solutionem pecuniæ mutuo acceptæ faceret ad certum diem, quod vellet se subijcere iurisdictioni ac sententiæ Abbatis Trecentis, alioquin non sui Iudicis. Dubitatum fuit, an talis promissio subsisteret: Ratio est, licet alioquin per pro-